

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1984

ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1984

Α'. Λεξικό.— Συνεχίστηκε με ταχύ ρυθμό και εύρίσκεται περί τὸ τέλος της ἡ ἐκτύπωση τοῦ πρώτου ἡμιτόμου τοῦ Ε' τόμου τοῦ 'Ιστορικοῦ Λεξικοῦ. Παραλλήλως ἔχει συμπληρωθεῖ με νέο γλωσσικὸ ὕλικὸ καὶ ἔχει ἀνασυνταχθεῖ σὲ τελικὴ μορφή ὅλος σχεδὸν ὁ δεῦτερος ἡμιτόμος μέχρι τὸ λῆμμα γ ω π ο ὕ δ ι, με τὸν ὁποῖο ὁλοκληρώνεται ἡ ἔκδοση τῶν λημμάτων τοῦ γράμματος γ. Ὑπολογίζεται ἔτσι ὅτι ἐντὸς τοῦ 1985 θὰ ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐκτύπωση καὶ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἡμιτόμου. Ἡ συνολικὴ ἔκταση τοῦ Ε' τόμου θὰ ὑπερβεῖ ἀρκετὰ τὰ 90 τυπογραφικὰ φύλλα.

Ἐπιπλέον κατὰ τὸ λῆγον ἔτος ἔχει ἀρχίσει ἡ ἀνασύνταξη τῆς συντακτικῆς σειρᾶς δ - δ α χ τ υ λ ω τ ὀ ς σὲ τελικὴ μορφή, καὶ προετοιμάζονται οἱ ἐπόμενες σειρὲς τοῦ γράμματος δ.

Β'. Ἀποδελτίωση - λημματογράφηση - κατάταξη γλωσσικοῦ ὕλικου.—

1. Ἀποδελτίωση : Οἱ εἰδικοὶ ἐπὶ συμβάσει ἔργου ἀποδελτιωτὲς Ἀλίκη Μπελιᾶ, Ἀθανάσιος Κοτσίρας καὶ Ἀγγελος Ἀφρουδάκης ἀποδελτίωσαν ἱκανὸν ἀριθμὸ χειρογράφων συλλογῶν, γλωσσικῶν μελετῶν, ἰδιωματικῶν ἐντύπων, γλωσσαρίων κ.λπ., καθὼς καὶ ἀρκετὸ ὀνοματολογικὸ ὕλικό. Ἔτσι τὸ ἐκτυπούμενο τμῆμα τοῦ Λεξικοῦ δέχθηκε νέο ὕλικό καὶ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Κέντρου, πλουτίστηκε με 350.000 περίπου νέα δελτία προερχόμενα ἀπὸ πολλὰ σημεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

2. Λημματογράφηση δελτίων : Παράλληλα με τὴν συντακτικὴν ἐργασίαν οἱ συντάκτες καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου ἀσχολήθηκαν με τὴν λημματογράφηση πολλῶν χιλιάδων δελτίων ἀπὸ τὸ ἀποδελτιούμενο γλωσσικὸ ὕλικό.

3. Κατάταξη : Ἐπιπλέον, συνεχίζεται στὸ Κέντρο ἡ καθιερωμένη ἀνὰ ἑξάμηνο ἀλφαβητικὴ κατάταξη καὶ συγχώνευση στὸ ὅλο σῶμα τοῦ Ἀρχείου μεγάλου ἀριθμοῦ λημματογραφημένων δελτίων.

Γ' Γλωσσικὲς ἀποστολές.— Κατὰ τὸ θέρος τοῦ λήγοντος ἔτους πραγματοποίησαν μὲ ἐντολὴ τῆς Ἀκαδημίας μηνιαία ἀποστολὴ συλλογῆς γλωσσικοῦ ὕλικου οἱ ἀκόλουθοι:

1. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Δημήτριος Κρεκούκας στὴν Κάσο.
2. Ὁ Νικόλαος Κοντοσόπουλος στὰ Δωδεκάνησα.
3. Ἡ Ἀναστασία Κατσίκη-Γκιβάλου στὴν Δυτικὴ Λευκάδα.
4. Ὁ Ἀντώνιος Μπουσμπούκης στὴν Σίμιο.
5. Ἡ Χριστίνα Μπασέα-Μπεζαντάκου στὴ Ζάκυνθο.
6. Ὁ Ἀθανάσιος Νάκας στὴν Κίμωλο.

Τὸ ὕλικὸ ποὺ συγκεντρώθηκε εἶναι ἀρκετό, γλωσσικὰ πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἀπακριβωμένο καὶ μὲ τὴν ἀποδελτίωσή του θὰ συμπληρώσει πολλὰ κενὰ στὰ συντασσόμενα ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ.

Δ' Χειρόγραφα.— Τὸ 1984 προστέθηκαν στὸ Κέντρο 12 νέα χειρόγραφα μὲ πλουσιότατο γλωσσικὸ ἰδιωματικὸ ὕλικὸ ἀπὸ διάφορες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας. Τὰ 6 ἀπὸ αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὶς ἀποστολὰς τῶν συντακτῶν καὶ τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Κέντρου, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα 6 ὑποβλήθηκαν στὸν γλωσσικὸ διαγωνισμὸ ποὺ προκήρυξε γιὰ πρώτη φορὰ ἐφέτος τὸ Κέντρο. Τὰ χειρόγραφα αὐτὰ ὅχι μόνον εἶναι ὀγκώδη καὶ πλούσια, ἀλλὰ ἐπιπλέον διακρίνονται γιὰ τὴν πιστὴ καὶ ἀκριβὴ καταγραφὴ τοῦ ὕλικου τους. Ἡ ἀποδελτίωσή τους θὰ πλουτίσει τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Κέντρου καὶ θὰ ὑποβοηθήσει τὴν σύνταξιν τοῦ Γλωσσικοῦ Ἀτλαντα τῆς Ἑλλάδας, ποὺ προπαρασκευάζεται.

Ε'. Ἐκδόσεις.— Ὁ ἐκτυπωθεὶς 14ος τόμος τοῦ Λεξικογραφικοῦ Δελτίου ἔχει ἤδη δοθεῖ στὴν κυκλοφορίᾳ καὶ παράλληλα ἀποστέλλεται σὲ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα καὶ φορεῖς τῆς Ἑλλάδας καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ὁ προκηρυχθεὶς διαγωνισμὸς γιὰ τὴν ἐκτύπωση τοῦ 15ου καὶ 16ου τόμου θὰ ἐπιτρέψει σύντομα νὰ κυκλοφορήσουν καὶ αὐτοὶ οἱ τόμοι. Τὸ ὕλικὸ ἔχει ἤδη συγκεντρωθεῖ καὶ ἀνέρχεται σὲ δεκάδες ἀξιόλογες μελέτες τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Κέντρου, τῶν συντακτῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖες συμβάλλουν στὴν προαγωγὴ τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης στὴν χώρα μας.

Σ'. Γλωσσικὸς Ἀτλαντὰς Εὐρώπης.— Ὁ συντάκτης Νικ. Κοντοσόπουλος ἐπεξεργάστηκε σὲ πανευρωπαϊκὴ κλίμακα τὸ ὕλικὸ 7 χαρτῶν - ἐννοιῶν μὲ βάση τὶς ἐπιμέρους (κατὰ γλωσσικὰς οἰκογένειες) συνθέσεις ποὺ τοῦ ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς Νιμέγκης. Ἐπίσης ἤλεγξε τὸ ἐλληνικὸ ὕλικὸ ὅλων τῶν ἐρωτημάτων τοῦ Ἀτλαντα καὶ συμμετέσχε στὸ ἐτήσιο συνέδριον τῶν συντακτῶν τοῦ Ἀτλαντα στὸ Aussois τῆς Γαλλίας.

Ζ'. Βιβλιοθήκη.— Στή βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου προστέθηκαν 100 περίπου τόμοι βιβλίων, περιοδικῶν καὶ ἀνατύπων ποὺ προέρχονται ἀπὸ δωρεές, ἀνταλλαγές καὶ φωτοτυπῆσεις σπάνιων καὶ πολύτιμων βιβλίων, τὰ ὁποῖα τὸ Κέντρο δανείστηκε ἀπὸ ἄλλες βιβλιοθῆκες.

Η'. Ἐπιστημονικὲς ἄδειες.— “Ὅλοι οἱ συντάκτες τοῦ Κέντρου ἔλαβαν μηνιαία ἐπιστημονικὴ ἄδεια, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν διαπραγμάτευση διαφόρων ἐπιστημονικῶν θεμάτων.

Θ'. Συμμετοχὴ σὲ συνέδρια.— 1. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Δημήτριος Κρεκούκας ἔλαβε μέρος στὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριο γιὰ τὸν Ὀλυμπο (Ἑλασσόνα, Σεπτέμβριος 1984) καὶ ἀνέπτυξε τὸ θέμα: Γλῶσσα καὶ Λαογραφία τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς τοῦ Θεσσαλικοῦ Ὀλύμπου.

2. Ὁ Νικόλαος Κοντοσόπουλος ἔλαβε μέρος στὸ Συνέδριο τῶν συντακτῶν τοῦ Γλωσσικοῦ Ἀτλαντα τῆς Εὐρώπης (Aussois Γαλλίας, Μάιος· β) στὴν Ε' Γλωσσολογικὴ Συνάντηση Θεσσαλονίκης (Ἀπρίλιος), ὅπου ἀνέπτυξε τὸ θέμα: Νέοι προσανατολισμοὶ στὴν διαλεκτολογικὴ ἔρευνα στὴν Ἑλλάδα· γ) στὸ 11ο Συνέδριο τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρείας Λειτουργικῆς Γλωσσολογίας (Μπολόνια Ἰταλίας, Ἰούλιος 1984), ὅπου συμμετέσχε σὲ συλλογικὴ ἐργασία μὲ θέμα: Ἐθνικὲς καὶ περιφερειακὲς γλῶσσες.

3. Ὁ Ἀθανάσιος Νάκας ἔλαβε μέρος α) στὴ σειρά ἐπιστημονικῶν εἰσηγήσεων τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν (Μάρτιος 1984) μὲ θέμα: Ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν ἐπιρρηματικῶν τῆς Ν. Ἑλληνικῆς. Προτασιακὰ καὶ ἀποφισιακὰ ἐπιρρήματα· β) στὴν Ε' Γλωσσολογικὴ Συνάντηση Θεσσαλονίκης (Ἀπρίλιος) μὲ τὴν ἀνακοίνωση: Ἐπιθετικὸς/παραθετικὸς/κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς, περιοριστικὴ μὴ-περιοριστικὴ ἀναφορικὴ πρόταση καὶ ἐπιρρηματικὴ λειτουργία· γ) στὸ Δ' Συμπόσιο Ποίησης (Πάτρα, Ἰούλιος 1984) μὲ θέμα τῆς εἰσηγήσεώς του: Λαϊκὴ Γλῶσσα καὶ Δημοτικὸ Τραγούδι· δ) στὸ Σεμινάριο μὲ θέμα «Διδακτικὴ ἀξιολόγηση τῶν Ἐκθέσεων» (Ἀθήνα, Νοέμβριος 1984) μὲ θέμα τῆς εἰσηγήσεώς του: Ἡ μαθητικὴ ἐκθεση ἰδεῶν καὶ τὸ γραμματειακὸ εἶδος τοῦ δοκιμίου· ἐννοιολογικὴ καὶ γλωσσικὴ συσχέτιση.

Ι'. Χρῆση τοῦ Ἀρχείου.— Μὲ ἄδεια τῆς Ἀκαδημίας ἐχρησιμοποίησαν ὑλικὸ τοῦ Ἀρχείου πολλοὶ ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἐξωτερικό.

Αὐτὸ σὲ γενικὲς γραμμὲς ὑπῆρξε τὸ ἔργο τοῦ Κέντρου κατὰ τὸ 1984.

Μὲ τιμὴ καὶ σεβασμὸ

Ὁ Διευθυντὴς

Δημήτριος Α. Κρεκούκας